

NOVA DOBA

Studijska knjižnica
dolž. iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglasi za *mm* višine stolpca 40 p. Reklame med tekstem,
osmrtnice in zahvale 50 p. Posamezna številka stane 1 Din

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmajerjeva ul. št. 1, nadstr. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmajerjeva ul. št. 1 pritličje. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Celje, dne 27. oktobra 1922.

Pred daljšim časom sem podal na tem mestu statističen pregled takozvanih »Nemcev« v Jugoslaviji, posebej še na slovenskem ozemlju, kakor ga je ugotovilo zadnje uradno ljudsko štetje. Postopanje naših oblasti s takozvano nemško manjšino od prevrata pa do danes je bilo tako, da se je povsod videlo, da smo pač v nacionalni državi in ne v kaki zvezni državi narodov, da pa nočemo nikogar »požreti«, da ne trpi nihče preganjanja radi svojega jezika in svoje narodnosti. V naši obmejni pokrajini na Štajerskem, kjer smo Slovenci bili izpostavljeni skozi dolga desetletja najhujšemu preganjanju in terorju tako od strani oblasti in uradov kakor od strani posamnikov, ki so nad nami predstavljali politično in gospodarsko nadmoč, smo imeli celo nešteto krat občutek, da gremo v popuščanju predaleč. Ali bilo je med nami vedno takih, ki so po svoji mentaliteti in vzgoji iz preteklosti hoteli tako v dobri veri, da bodo pravi Nemci, kolikor jih je, to pravilno razumeli ter tudi primerno kvitirali. Razvoj dogodkov in prilik kaže, da so se zagovorniki sentimentalne popustljivosti na celi črti temeljito motili, ker niso vzeli polno v račun zgodovinskega dejstva, da je to, kar živi med nami in se naziva danes nemška manjšina, ona bojna napadalna četa, ki je še pred par leti stala v najnasilnejšem boju proti vsemu, kar je bilo našega, bila je v službi Gradca, nemškega Volksrata, Südmarke in Schulvereina. Ta bojna eksponirana falanga je sestojala iz onih, ki jih je nemški kolonizacijski sistem spravljaj med nas na važna mesta in iz plačancev — odpadnikov ali renegatov, ki so radi boljšega kruha in iz kulturnacionalne manjvrednosti in karakterne defektnosti prehajali v službo nemškega sistema ter igrali vlogo janičarjev proti lastnemu rodu. Vsi ti so se naslanjali na ono že od davna neznatno število onih pravih Nemcev, ki so med nami že dolgo kot trgovci, podjetniki.

Ne pišem rad o Nemcih. Še manj rad o renegatih, pisava nemškega glasila spodnještajerskih takozvanih nemških trgovcev, industrijev in advokatov, ker to je nemški narod med nami, me silijo k temu, ker potvarja zgodovinske resnice in ubira pota, kakor smo jih bili vajeni pred vojsko v »pravični« Avstriji. Tudi smo doživeli ustanovitev političnega nemškega društva za ta »nemški narod«, česar nas prav nič ni strah, silijo nas pa k temu, da povemo pravim Nemcem, da

Ob spomeniku

Armina Gradišnika

ustanovitelja Zaveze sloven. učiteljsva.

(Dalej.)

Daljša razprava je ugotovila, da je »Zveza spodnještajerskih učiteljev in učiteljic« neobhodno potrebna. Temu se je kaj lahko ustreglo, kajti pravila za isto so že bila potrjena in vse drugo je bilo tudi že urejeno.

Prvi predsednik Zveze je bil Gradišnik. Kot takšen je zastopal interese slov. učiteljstva v Lehrerbundu skozi več let in tako mnogo pripomogel do višjega ugleda in spoštovanja na tujem. Kar se tiče obvladavanja nemškega jezika ter znanja nemške literature, bi se bil Gradišnik lahko kosal z marsikaterim visokoizobraženim velenemcem. Nemški tovariši si niso zaman šepetali na ušesa: »Du, hörst — der redt aber ein anders Deutsch wie wir.«

Nemškutarji so si za tem ustanovi-

znamo ločiti renegatstvo od Nemštva in da za renegatstvo ne priznavamo zaščite in ne politične nacionalne organizacije, kakor se je zanje ustanovila in od vlade potrdila. To ni organizacija zaščite nacionalno etnične manjšine, to je nadaljevanje boja proti našemu autohtonomu narodu na oni poti, ki vodi preko nas od severa proti Trstu!

Mi Slovenci na Štajerskem in Koroškem nismo imeli do prevrata razvitega našega narodnega meščanskega življa: uradniška inteligenca je bila nemška importirana ali ponemčena, trgovina, obrt in industrija je bila istotako povečini našemu narodu odtujena, ponemčena, dasi je svoj dotok in maraščaj črpala iz našega naroda in dasi je živela od našega naroda. Vladajoči in odločujoči državni sistem in sistem Gradca ter posamihi večjih ponemčenih mest in trgov je uplival med nami gospodarsko in kulturno po šolah in uradih tako, da se je iz naše krvi vedno znova vzgajal velik del onih, ki so prišli v mesta, za ljudi, ki niso ostali to, kar so bili po krvi in rodu, ki so se začeli prištevati med Nemce ter so tako tvorili ono smešno-zalostno prikazen v našem narodu, ki jo je naš narod označeval z besedo »nemčur«, ki še danes ni pozabljena in tvori še danes tuptam smešne preostanke zmot in zablode kot kričeč dokument, kako »kulturno« je med nami delovalo Nemštvo in na kake ljudi je opirala pri nas avstrijska politika svojo moč. Vse to je treba upoštevati, ako se hoče prav razumeti naše politično življenje na Štajerskem, kjer je politika bila vsikdar kljub medsebojnim bojem — nacionalna, ker je imela na celi črti in na vsak korak težkega posla z ljudmi brez nacionalne zavesti, ki so živeli pod uplivom ljudi brez nacionalnega značaja — drugače inteligentnih renegatov ne morem karakterizirati. To je bilo in to je danes takozvano »Nemštvo« med nami — renegatstvo starejšega in mlajšega datuma, o Nemcih med nami kot narodni manjšini ne more biti govora, ker se gre le za posamne nemške trgovce, industrije in osebe prostih poklicev, ki so vsi življensko navezani na kruh in zaslužek iz našega naroda in ki morajo računati s tem, da jim bo naš narod kruh in zaslužek in eksistenco tudi odvezel, ako bodo še vnaprej hoteli med nami živeti svoje življenje, ločeno od našega in nasprotujoče našemu življenju, narodnemu in državnemu hotenju. Tihi in javni organizatorji renegatstva — te naše sramote iz nekdanjih avstrijsko-

li Verband deutscher Lehrer und Lehrerinnen. Rogovili so doma naprej, ter bi bilo skoro prišlo do cepljenja slovenskega učiteljstva na Štajerskem. Že je bil v Maribor sklican ustanovni shod novega društva na »narodni katoliški« podlagi (Slomškarija). Gradišnik se takoj odpravi na shod. V temperamentnem govoru je opozoril navzoče na zmote in posledice. Tovarištvo je spoznalo resnico. Razkol je bil preprečen.

V predstojećem sem omenil le malo iz organizatoričnega delovanja našega organizatorja. Njegovi sovrstniki in starejši tovariši vedo gotovo več zanimivega povedati.

Poleg premmogih oklicev in raznih poročil sem zasledil v Popotniku in Učiteljskem tovarišju več poučnih pa tudi prav zanimivih člankov največ pedagoške vsebine iz Gradišnikovega peresa. Tako n. pr.:

P. 1880. Materinščina. P. 1880. Upliv narave na človeško srce. U. T. 1880. Črvice o igri in nje važnosti za odgojo. U. T. 1880. Nekaj za uravnava okrajnih u-

janičarskih časov — računajo trenutno še z našo nacionalno manjvrednostjo in razcepljenostjo, ki to omogoča. Prepričan sem globoko, da ta račun ne bo več dolgo držal, izzivanje bo obračun pospešilo in povzročilo bolečine, ki bi sicer bile lahko izostale, ako bi se maloštevilni Nemci zavedali svojih pravic in dolžnosti v nacionalni naši državi in se ne čutili zgodovinsko poklicane, da za renegatstvo vstvarjajo politično organizacijo ter nas tako silijo, da se poslužimo onih pravic, ki se jih v dnehi prevrata ne vem iz kakih vzrokov obzirnosti edinc mi Slovenci nismo poslužili. Naše zares narodne manjšine, cela kompaktna ozemlja našega naroda v Avstriji in v Italiji so nam kulturna Avstrija in kulturna Italija poteptali in pohodili na tla, edino mi tu ob severni meji naše države naj negujemo renegatstvo naprej, naj na ljubo ne vem komu in kakim interesom trpimo, da se naš sramoto renegatstva iz dobe naše sužnosti žali in izziva še danes od posamnikov, ki gredo v svoji prepotenci celo tako daleč, da to renegatstvo organizirajo v posebnem političnem društvu ter govore pri tem o zaščiti nemške preganjanje manjšine.

Ta nemška preganjanja manjšina, s katero moramo hoté ali nehoté živeti, če že ne v družabnih pa vsaj v službenih stikih, hoče kriti svoje tendenčno delo z geslom staatstreu u. volkstreu po znanem vzorcu, ko so mestne godbe igrale cesarsko himno zato, da so poulični junaki lažje udrihali po slovenskih glavah, kajti tisti hip, ko se je osmelil kedo protestirati, je bila že skonstruirana veleizdaja. Tako bi hoteli tudi sedaj podpreti svoj velenemški mostiček z državnimi kvadri na manj nevarnih mestih, ker so še vedno mnenja, da bodo lahko zamenjali te kamne svoj čas z onimi iz dunajskih ali berlinskih kammolomov. Tem gospodom bodi enkrat za vselej povedano, da nam je njih hotenje in so nam njih tendence najmanj tako jasne, kakor njim in lahko jim že danes povemo, da bo oni Beograd, ki danes še nima časa ukvarjati se z zadevami kakor je njihova, o priliki že našel za vse to pravo in edino možno rešitev, zato hočemo tudi mi pošteno skrbeti. Prav gotovo je pa to, da se pri končnem čiščenju naše domače hiše dotični činitelji prav nič ne bodo ozirali na interese onih skritih in javnih takozvanih nemško kulturnih delavcev, ki že danes mislijo, da bodo zopet zasedli prve prostore v tej naši hiši, nas pa bodo zopet spravili v hleve, kjer so nas toliko časa držali. Povemo jim še

čiteljskih knjižnic. U. T. 1880. Zakaj naj se računanje na pamet dostojno goji. U. T. 1880. Mali dodatek k ženski odgoji. Nekaj o branju. Užigalni klinčki ali žveplenice. U. T. 1881. Nekaj o predstavi velikih števil. U. T. 1881. Misli o sreči in o tem kar se je držl. U. T. 1883. Vzgleden učitelj prvencev. P. 1886. Posamezne misli o vzgoji, pouku in učiteljstvu. P. 1887. Druga serija pod istim naslovom obravnavajoč: O verstvu in nrvavnosti. P. 1888. Novo leto. P. 1888. Učitelji slovenski. P. 1888. Obravnava 40. branja I. n. sl. »Sei versöhnlich« na podlagi slovenskega jezika. P. 1888. Hišna goba. P. 1889. Vstajenja dan. P. 1890. Vzpnite se učitelji slovenski. U. T. 1910. Pismo starega gardista. U. T. 1913. V združitvi je naša moč.

Gotovo je napisal še marsikaj sličnega. Navedel bi rad vse, a žal nimam vsega na razpolago. Učit. Tov. je v poznejših letih začel prinašati kratke članke pod naslovom »To in ono« s podpisom »Slamoštev«. Slamoštevova dolgo časa nisem poznal, toda bil sem vsak

to resnico: politik ki se ne zna prilagoditi razmeram, je slab politik, pa naj si že je odvetnik ali podjetnik, in kolo časa bo šlo preko njega, če se tako glasno vpije, da je staatstreu.

Ivan Prekoršek.

Politične vesti.

Ob četrti obletnici osvobojenja. Zopet se je približal dan obletnice našega osvobojenja izpod tisočletnega suženstva nemškega robstva. Naši tlačilci so bili prepričani, da je jugoslovanski narod zaduščen, da je sezidan nemški most do Adrije. Varali so se v nas, jugoslovanska sila je bila močna, močnejša kakor nemške nakane, zlomili smo nemško moč skupno roko v roki z našimi severnimi brati Čehi. Pred štirimi leti smo dobili svojo tako zaželjeno ujedinieno domovino. Vedno smo verovali v naše vstajenje in osvobojenje. Kako so drhtela naša srca pred štirimi leti, ko smo prvič zadihali svoboden zrak, kako smo se čutili prosti tujčevih spon. Bili so to najlepši dnevi za naš narod. Povsod so bile manifestacije, povsod je dajalo naše ljudstvo duška svojemu veselju. V najmanjši gorski vasi se je radoval zadnji kmetič tiste dneve. Krasni so spomini na dneve našega osvobojenja, ki jih nikdar nihče ne izbriše iz naših src. Ob spominu na te dni osvobojenja so naše srca polna hvaležnosti našim junakim srbskim bratom, ki so žrtvovali vse za osvobojenje svoje in naše, za osvobojenje svoje in naše slovenske zemlje.

Potek proslave na Kumanovem.

Kumanovo je bilo v praznični obleki. Hiše so bile okrašene s cvetjem, zelenjem, zastavami, slikami kralja, povsod je polno slavolokov. Na vratih, pri katerih je vkorakala prva srbska četa pred desetimi leti, je stalo napisano »Dušam padli herojevi«. Dne 24. tm. ob pol 6. uri zjutraj je prišel v Kumanovo kralj s spremstvom. Na kolodvoru ga je pričakoval občinski odbor in mestni župan ga je pozdravil: »Ljubljeni nam kralj! Srečen sem, da Vam morem v trenutku, ki je za naše mesto najslavnejši v naši zgodovini, izročiti pozdrave mesta Kumanova, čegar ime je najlepši kamen v Vaši kraljevski kroni. V imenu meščanov Vam kličem: »Bog Vas živi na mogo leta!« Za kraljevim vlakom so se pripeljali člani vlade, zastopniki češkoslovaške armade z generalom Čapekom na čelu, narodni poslanci, člani raznih de-

dan ž njim v družbi. Večkrat sva »Tovarišu« pregledala vso drobnarijo. Prišel je na rešeto tudi ubogi Slamoštev. Včasih sem ga pohvalil, večkrat pa pošteno okraščil. Gradišnik mi je pri tem prav krepko pomagal. Vselej je povzročil Slamoštev dosti dovtipov in srčno-nedolžnega smeha. Spoznal sem pravega Slamoštevca še le v zadnjih člankih, ko je govoril o internih, meni povsem znanih zadevah. Slamoštev mi je zapuhal, da ima še mnogo zanimivosti pripravljenih. Bolezen in smrt sta mu prezgodaj izmaknila pero.

Gradišnik je bil stalni poročevalec mladinskim listom pa tudi za prosveto in politiko kakor n. pr. Slovenski Narod, Domovina, Narodni List, Nova Doba itd., Grazer Tagespost.

Kot učitelj v šoli je bil pedantično natančen in vesten, strog in prizanesljiv, vrhu tega pa izboren praktik. Učni uspehi so bili vedno nad vse povoljni. Njegovi učenci so bili vedno najboljši lepopisci na zavodu. Koliko so se potrudili drugi nad vse marljivi in zmožni tova-

legacij in duhovščina. Vlada in poslanci so se podali na Črno polje, odkoder so opazovali izvajanje vojaških manevrov, ki so predstavljal kumanovsko bitko. Stari rovi obstoje še danes, katerih se je vojaštvo posluževalo. Kljub velikemu blatu je manever izvrstno uspel. Pred kraljevsko tribuno na kateri se je nahajala tudi kraljica Marija, so čete defilirale. Množice so burno pozdravljale kralja in kraljico. Defiliranje se je izvršilo sijajno, kar so priznali kralj in vsi navzoči. Častnikom, ki so sodelovali pri manevru, je bil prirejen zakusek, pri katerem je imel kralj sledeči nagovor:

»Gospodje častniki! Na današnji dan pred desetimi leti se je prva srbska armada pod mojim poveljstvom udarila na tem s toliko plemenite krvi naših junakov napojenem polju z našim sovražnikom in tukaj so bile po ljuti borbi končno razbite verige robovanja petih stoletij. S to slavno zmago je bila borba, začetna leta 1804 pod mojim slavnim pradedom, in nadaljevana leta 1912, ko smo med grmenjem topov zaznali, da je pričel čas končnega našega osvobodjenja. Ti topovi niso umolknili do leta 1918, dokler niso spasil naše razširjene domovine. Spominjajte se svojih kumanovskih drugov, ki so slavno padli na tem bojišču za kralja in domovino! Slava jim!

Po kraljevem govoru, katerega je narod burno pozdravil, je govoril vojni minister general Vasič, ki je očrtal pomen kumanovske bitke ter izrazil nado v boljšo bodočnost našega naroda. Za njim je govoril predsednik narodne skupščine dr. Lukinč:

»Vaše Veličanstvo, gospodje ministri in narodni poslanci! Dragi bratje! Vstaja na Oraovci, ko je dvignil slavni srbski vožd Karagjorgie, je bila prva borba na Balkanu za osvobodjenje vseh balkanskih kristjanov od petstoletnega robstva. Od l. 1804 do 1878 je srbski narod vodil slavne borbe za ustvarjenje svoje svobodne države. Mala kraljevina Srbija je bila nada vseh nad. Mi, ki smo robovali v moči Avstro-Ogrske, smo vedno gledali na kraljevino Srbijo kot na Piemont, ki bo nekega dne otvoril borbo za osvobodjenje in ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Zato je bil ta uspeh Srbije istočasno tudi naš uspeh, kakor je bila vsaka žalost Srbije tudi naša žalost. Ko je zagrmel prvi top v balkanski vojni, je odjeknilo radostno ne samo pri Srbih y Južni Srbiji, temveč je bilo tudi nam vsem jasno, da se bo na teh vojnih poljanah Južne Srbije začela reševati tudi usoda vseh nas Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naša srca so drhtela radosti, a velika Avstro-Ogrska je zatrepetala v svojih temeljih od straha pred končnim obračunom cele naše rase. Pod junaškim vodstvom današnjega našega vladarja Aleksandra se je izpolnila naša vera v moč našega Piemonta, da je sposoben izvesti veliko misel jugoslovanov: osvobodjenje cele naše rase. V zmagi pri Kumanovem smo videli početek ustvarjanja svoje velike države. Na Kumanovem je Srbija doprinesla rassen dokaz, da je sposobna, da se naglo okrene na zapad in donese tudi nam, svojim bratom, čast in svobodo. Zato se danes mi, zastopniki narodne skupščine, parlamenta ujedinjene domovine skoraj vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, klanjamo dušam slavnih kumanovskih

riši, da bi dosegli enake ali vsaj približno enake uspehe, a bilo je zaman.

Njegovih priprostitih mladini namerjenih nagovorov ob šolskem skedpu ali ob priliki kakih drugih svečanosti so se že v naprej veselili otroci, učitelji in občinstvo. Posledice navdušenja so se večkrat še na ulici pokazale.

Mladino, ki je ostavila domači zavod, je z očetovsko skrbnostjo spremljal tudi na poznejših potih v življenju. Djaki so se tega prav dobro zavedali. Abiturijentje so ga vsako leto vabili na svoje odhodnice. Šel je vselej med nje in se z njimi veselil. Ob slovesu jim je podal še nekaj napotkov, katere mu je plemenita duša narekovala.

Narodnih prireditvev se je rad udeleževal. Veselil se je vsakega uspeha in napredka in bil dostikrat tudi strog kritik. V ospredje se ni nikdar postavljaj.

Voditeljske dolžnosti je opravljal natančneje kakor bi trebalo. Navadne stvari je reševal kar poštino-obratno. Nerešenih aktov na njegovi mizi ni bilo videti.

(Dalje prihodnjič.)

herojev, da se zahvalimo žrtvam, ki so padle za ustvarjenje naše močne države. Srbsko orožje je na tem svetem bojišču postalo straš in trepet sovražnika na zapadu tako, da se je požutil, da bi Srbijo, polno ran, uničil in tako preprečil njeno veliko misijo. Ali hvala Bogu, po častnem herojstvu srbske vojske, našega naroda in modrosti njenega slavnega poveljnika kralja je peklenški načrt Avstro-Ogrske propadel in danes svobodni slavino na Kumanovem spomin na prve svete žrtve balkanske vojne. Učalec, namenjen Srbiji, je padel nazaj na glavo onega, ki je izzval svetovno klanje. Duše padlih junakov nas, narodne zastopnike, opominjajo na krvavo pridobitev svobodo in ujedinjenje. Slava padlim herojem za svobodo Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Pri parastosu, ki se je vršil 26. tm, je govoril poleg patrijarha in preta. Pašič, ki je naglašal našo hvaležnost za dlim vojakom. Slava jim in večni spomin. Zmaga pri Kumanovem je ne samo vojaškega pomena za osvobodjenje stare Srbije, temveč je vtila v srce Avstro-Ogrske strah, ki je hotela nalašč uničiti Srbijo. Ta zmaga je prinesla osvobodjenje našega troimenega naroda in ujedinenje velike kraljevine.

Seja oblastnega načestva JDS v Ljubljani se je vršila včeraj ob polnoštevni udeležbi vseh članov. Min. dr. Žerjav je poročal o političnem položaju, posle vodeči predsednik dr. Puc pa o ljubljanskih občinskih volitvah. Po zanimivi debati so bili storjeni primerni sklepi. V nedeljo ob 9. dop. se vrši nova seja načestva, katere bo posvečena perečim gospodarskim vprašanjem.

Fašisti proti Rimu. Razmerje med italijansko vlado in fašisti je tako postrojeno, da se širijo vesti, da hočejo fašisti udariti z oboroženo silo na Rim ter pregnati vlado.

Angleški parlament razpuščen. Angleški kralj je podpisal 26. tm. dekret, s katerim se razpušča parlament. Na zborovanju angleških nacionalnih liberalcev je razložil Lloyd George smernice, ki naj vodijo politiko stranke. Politika Anglije mora biti naklonjena mirovnim stremljenjem. Vlada naj zmerno ukrepa v mednarodnih zadevah. — V vsej Angliji se je začel živahen volilni boj.

Celjske novice.

KRAJEVNA ORGANIZACIJA JUGOSLOV. DEMOKRATSKE STRANKE V CELJU sklicuje za ponedeljek 30. tm. ob 8. uri zvečer v malo dvorano Narodna doma v Celju strankin zbor, na kojem poroča g. poslanec dr. Kukovec. Vstop imajo člani in članice JDS. Odbor prosti polnoštevni udeležbe članstva in vabi vse one v Celje na novo došle, ki žele pristopiti h krajevni organizaciji.

Mestno gledališče v Celju. V torek 31. oktobra ob 8. uri zvečer abonement predstava. Gostovanje ljubljanskega narodnega gledališča: »Hedda Gabler« v gostovanjem gospe Marije Vere, članice beogradskega kraljevega narodnega gledališča. Opozarjamo na to predstavo, ki obeta nuditi Celju, izreden umetniški užitek, naše čitatelje, da si vstopnice pravočasno preskrbe.

Na Vseh svetih dan se bodo pete kakor vsako leto tudi letos popoldne ob 3. uri žalostinke na okoliškem pokopališču. V ta namen se vrši pevska vaja skupnega moškega zbora dne 1. novembra ob 2. uri pop. v mali dvorani Narodna. Od tam odhod na okoliško pokopališče.

Celjsko pevsko društvo prične s pevsкими vajami dne 3. novembra tl. 1. vaja za moški zbor v petek 3. nov., 2. vaja za moški zbor v sredo 8. nov., 3. vaja za mešani zbor v petek 10. nov., vsakokrat ob 8. uri zvečer. Nadaljne vaje se objavijo. — Za CPD sprejema predprijava za te vaje društveni tajnik g. Anton Misja pri Zadrugi Zvezl v Celju, Strossmayerjeva ul. 1/1. nadstr. ob delavnikih med uradnimi urami in pri prvih treh vajah. Vaje se vrše v mali dvorani Narodna. Društvo vabi vse pevce in pevke, da se prijavijo, reflektira pa pri tem na skrajno točno in dostojno posečanje vaj.

Zahvala. Vsled mnogobrojnih častitk ob priliki praznovanja najine srebrne poroke se tem potom iskreno zahvaljujeva vsem prijateljem in društvom, ki so naju s svojimi čestitkami počastili. Osobito slav. pevskemu dru-

štvu za krasno podoknico, s koje sva ob zvokih narodnih pesmi v duhu zrla preteklost 25. let. Še enkrat prisrčna hvala! Ivan in Josipina Rebek.

Policijski oddelček okr. glavarstva v Celju se preseli v torek dne 31. oktobra v svoje nove poslovne lokale na dvorišču mestnega magistrata (I. in II. nadstropje) in se radi tega omenjenega dne ne vrši uradno poslovanje.

Odklikovan celjski obrtnik. Ocenilna komisija pokrajinske obrtne razstave v Mariboru je odklikovala celjskega krznarja g. Martina Orehovca z zlato kolajno.

Opozarjamo občinstvo na razglas mestnega magistrata celjskega pod štev. 3690/22, ki prinaša povišano carino na posamezne izvozne predmete.

Stanovanjska hiša edina, ki se dogradi letos v Celju, je dyonadstropna stavba »Zlatarke« v ulici nasproti okrožne sodnije. Stavba ima jako lepo udobna stanovanja s kopalnimi sobami. Če bi vsa industrijska podjetja in drugi veleobrati, ki zaposljujejo mnogo nastavljenec in delavcev storili isto bi v Celju že davno ne bilo stanovanjske bede. Veliko palačo gradi tudi Jadranska banka ob Aleksandrovi ulici. Sicer pa doživljamo v Celju gospodarsko nad vse razveseljiv pojav, da se industrija prav lepo razvija ter nastajajo vedno nova podjetja. V stanovanjskem vpogledu pa se ne stori skoro ničesar. Kam bo to privedlo in do kake krize v stanovanjskem vprašanju pričemo, to je uganka, na katero nimamo odgovora.

Ubogih kadilci. Kajenje tobaka sicer ni prav lepa čednost, vendar mora biti zlasti za moški svet. Prišla je zapreka v našem mestu, da kadilci ne dobe stročnic. Zakaj se ovira prodaja tega blaga ne razumemo. Celjski kadilci prosimo, da se reši carinjenje stročnic hitro ter lahko zopet doma »bašemo« svoje cigarete.

Dijaška plesna vaja se vrši v soboto 28. tm. Dvorana zakurjena.

Dijaški kuhinji v Celju je darovala ga. Ana Kolenc, trgovka v Celju 50 Dm mesto venca vmrla Suzani Skaza, veleposestnici v Velenju.

Kino Gaberje. V soboto 28. v nedeljo 29. in v ponedeljek 30. tm. se predstavlja drama v 5 dej. »Stella marts«. V glavni vlogi Mary Pickfordova. Predstave se vrše ob delavnikih ob 8. uri, ob nedeljah in praznikih pa ob 5., 7. in 9. uri zvečer.

NAPREDNI JAVNOSTI!

Na ljubljanski univerzi so se pričela zopet predavanja. Velika večina slušateljev pa je v obupnih gnotnih razmerah, tako da preti nevarnost, da bo morala v kratkem zapustiti Ljubljano in univerzo.

Vprašanje državnih podpor revnim akademikom še vedno ni definitivno rešeno. Podporno društvo jugoslovanskih akademikov ne dobi vsled še ne rešenih prošenj za dijaške državne podpore državne subvencije. Vsled tega je bilo primorano med počitnicami zatvoriti akademsko menzo.

Nedogledne bi bile posledice, ako bi merala večina akademikov ljubljanske univerze, ki je sedaj brez hrane, radi tega zapustiti akademski študij.

Da se temu odpomore, je podporno društvo za visokošolce »Radogoj« v Ljubljani, ki je že pred vojno podpiralo naše revne visokošolce, začelo nabiralno akcijo.

Prosimo vso napredno javnost, da nam priskoči na pomoč in do vseh svojih močeh podpira našo akcijo. Dobrodošla so nam vsakojaka živila, kakor krompir, fižol, zelje, repa, sadje, posebno posušeno, moka, testenine, sladkor, mast in drugo. Na Vas je napredni kmetje in trgovci, napredna podjetja in napredni denarni zavodi, da se odpomore hitro veliki potrebi naših akademikov. V posameznih krajih se sestavljajo lokalni odbori, ki bodo sprejemali v dotičnem kraju nabrano blago in odposlali v Ljubljano centralnemu skladišču. Kjer bi takih lokalnih odborov ne bilo, od tam Vas prosimo, pošljite prispevke naravnost na centralno zbirališče v Ljubljano, Akademski kolegij, Kolodvorska ulica šte. 22. Prevoz v ljubljanskega kolodvora v Akademski kolegij oskrbi »Radogoj« sam. Denarni prispevki naj se pošljejo direktno na naslov:

»Radogoj«,
podporno društvo za visokošolce
v Ljubljani.

Dopisi.

Laško. S kakim veseljem čitamo o dvigu naše valute in o padanju cen moka in pšenice. Pa to je prazno veselje, veselje nad srečo drugih, ki to dobroto uživajo. Mi sami nimamo od tega ničesar. Ne vem kdo, ali okr. glavarstvo ali kaka druga oblast, ali kaka zadruga je lansko leto določila, da morajo n. pr. tehtati žemlje, ki stanejo 2 kroni, najmanj 6 dkg. Pri nas zadostuje 4 ali 5 dkg in moka črna tako, da se ne vidi, kako številko nosi. Ko je na naše ovadbe data občina vendarle preiskati in pretehtati pecivo, se je dognalo, da prodaja pek Frétze žemlje težke 5,5 dkg, nakar se je napravila ovadba na orožništvo. Upamo, da to ne bo zaspalo tako, kot so zaspale ovadbe, ko so se naše velike zaloge mila, sladkorja etc. pri naših trgovcih. Kdaj boste pogledali k našim mesarjem? — Cestno policijski predpisi se v naši občini vse premalo vpoštevaajo. Avto od podjetja »Ava« vozi v poznih večernih urah brez vsake luči skozi trg. Mislimo, da se mu tudi ne muči tako, kakor to s svojo naglico okrog ovinkov kaže. Vozniki sploh nimajo po noči luči, da si vedno izpostavljen nevarnosti, da te kdo povozil. Če so okoliške občine tako zanikrne, da ne gledajo na te predpise, ne smela bi jih v tem posnemati trška občina. Sploh pa mislimo, da ima tudi orožništvo nalogo, paziti na te nedostanke. — Okrajni zastop se ne zganje, da bi izposloval zgradbo mostu pri Toplicah, ki ga je prejšnji klerikalni okr. zastop tako postavil, da se je čez dva meseca porušil. Kaj smo davkoplačevalci zato tukaj, da plačujemo in trpimo za nezmožnost klerikalcev?!

Šmartno ob Dreti. Pomanjkanje učiteljskih moči pri nas je doleko časa že zelo občutno. Imamo trirazredno ljudsko šolo in samo eno učiteljsko moč, katere podučuje vse tri razrede. V počitnicah smo imeli tri učiteljice in enega nadučitelja, naenkrat ostanemo skoraj brez vseh učiteljskih moči. Vse se seli v kraje, kjer jim je na razpolago železnica, ali vsak se kesa, ker ne najde naše krasne doline in našega Šmartna. Ne bomo čakali na vas, ki ste se izselili od nas, zahtevamo in prosimo krajni šolski svet, da takoj uredi, da se služba za enega nadučitelja in eno učiteljico takoj razpiše, da se bode naša deca v redu podučevala. To zahteva naša ljudska volja. Šola zahteva od nas ogromne davke, zato zahtevamo tudi mi redni pouk.

Prosveta.

Komorni večer kvarteta »Zika«. Celjanom toli priljubljeni kvartet »Zika« se po zmagoslavni turneji vrača preko Čehoslovaške iz Nemčije v Jugoslavijo. Poročali smo že, da je kvartet po vseh večjih mestih južne Nemčije žel najslajnejše uspehe. Največji uspeh pa so donesle Zikovcem vsakoletne glasbene tekme v Donaueschingen-u. Na teh tekmah se kosajo vsako leto največji mojstri za prvenstvo. Mlado komorno združenje se ni strašilo prvovrstnih tekmecev ter se udeležilo te tekme. Izid je bil tak, da so kritike poročale, da je kvartet »Zika« odnesel venec zmage. Temu zmagovitemu uspehu je takoj sledilo povabilo v Čehoslovaško, katerega mu so se Zikovci odzvali. Koncerti v Kladnu, Mladí Boleslavi, Pragi itd. so navdušili tudi češke kritike in jih združili v soglasno mnenje, da so Zikovci prvi in edini vredni nasledniki slovitega Češkega kvarteta. Ovenčan s svetovno slavo se vrača kvartet med nas, da nam zopet nudi najboljšo komorno glasbo ter nas očara s svojo neodoljivo umetnostjo, ob katere zvokih vsaj za tiste urice pozabimo na razdrapano vsakdanje življenje. Komorni večer Zikovcev se vrši v Celju v sredo, dne 8. novembra ob pol 21. uri v mali dvorani hotela »Union«. Zanimivi spored tega večera pričbimo prihodnjič. Opozarjamo vsa celjska društva in vso celjsko publiko na ta večer s prošnjo, da se pri določitvi svojih morebitnih prireditvev ozirajo nanj.

Boris Miran, Strunam slovo! Zbirni pesniški utrinki. Zbral in objavil F. S. Šegula. Ljubljana 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 8 Din, vez. 12 Din. — 53 strani elegantne male osmerke na finem papirju, tiskane in preprosto a jako okusno vezane knjižice je slovo in ljubljana pesem seniora slovenskega Parnasa, 86-letnega sivolasega starčka Josipa Stritarja.

Delo ni literarnega pomena, a nekaka relikvija je zadnji labodji spev našega prvega klasika. Zupnik Šegula, ki je zbral in izdal te drobce, je pokazal s svojim delom svoje blago prijateljsko srce do Stritarja. Tudi v teh poslednjih verzih je Stritar še vedno mojster krašične slovenščine in ni svojega formalizma v našem zatajil. Še vedno mu gladko teko rime, še vedno je vzgojitelj-pesnik svojemu narodu. Aforistično kratke so nekatere pesmice »Najlepše«, »Sree in glava«, »Filio carissimo«, »Zdihljaji«, »Nietzsche«, »Svet narodom«, »Srečni dan« itd. Druge so apendiks Stritarjevih otroškim pesmim, ki jih je izdala Mohorjeva družba. »Krvica«, »Nesrečna lastovica«, »Mrtev konj«, O-glaša se pa tudi tu pa tam stara satirična žilica pesnikova. »Zdihljaji«, »Vojni dobičkar«, »Častitamo«, »D'Annunzio«, Prijateljstvo, ki ga je opeval svoje žive dni, je tudi v teh vrstah našlo zadnjega odmeva. »Rodbina Šuklje«, »Dr. Jos. Tominku«, »Prijatelju«. Mislimo si starčka, ki je doživel v svojem življenju, posebno pa v slovstvu marsikako nezastuženo in grenko začaranje, ko skoro popolnoma oslepel ždi v sobici in čaka odrešenja iz zemeljskega trpljenja, ko zapoje 11. novembra 1920:

Z Bogom strune moje mile,
V žalosti sie me tešile
In mi lajšale srce!
Zdaj pa v miru tu ležite,
Nikdar več se ne zglasite!

Vsled neugodnih vojskih razmer ni dočkal pesnik druge izdaje svojih del, zato pa človek in pesnik veliko za svoj narod, išče in najde utehe v ponosnih verzih:

Da nisem s spisi se omilil
Rojakom svojim dobro vem;
In vendar se ne bodem silil
Po volji pisati ljudem!

S pseudonimom Boris Miran je vstopil svoje dni prvič pred slovensko javnost, z istim pseudonimom se poslavja od nas. Bog daj svolaseinu nestorju naše pesmi še dokaj let, mi homo hraniti njegove »Strumam slovo« kot relikvijo, pijete ga globoko v naših srcih.

V. Hobhovse — A. Ogris: Liberalizem. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov 11. zvezek. Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1922. Cena 25 Din, po pošti Din 1.50 več. — Angleški pisatelj Hobhovse nam podaja točen popis liberalizma kot miselne in državne smeri ter dokazuje, da je liberalizem ne samo oče socializma, marveč tudi njegov naslednik. Nemška literatura ne pozna nobenega tako temeljitega dela v tem predmetu, slovenska politična pa se je s tem prevodom naravnost obogatela in spis bo brezdvomno mnogo pripomogel k politični vzgoji naše inteligence.

Dr. Vinko Šarabon, Zgodovinska anekdote 1922. Založila Jugoslovanske knjigarna v Ljubljani. Cena 10 Din. — Slovenci nimamo doslej še nobene zbirke anekdot, kakor jih imajo drugi narodi, Francozi, Angleži, Nemci, Rusi. Dr. Šarabon je zbral anekdote, ki so bile raztresene po raznih številkah »Mentorja« in jim dodal še precej novih. Anekdote so urejene pod poglavji, kakor »Dobro srce«, »Domišljavost«, »Hudomušnost«, »Nesramnost«, »Ponos«, »Zatajevanje«, »Moška beseda« itd. 20 takih poglavij obsega Šarabonova knjiga. Največ je zgodovinskih, saj pisatelj je znan zgodovinar. Zastopana je pa tudi literatura, gledišče, medicina, vojaštvo, dijaštvo itd. Vsakdo pride na svoj račun. Pisatelj se je ravnal po Goethejevem izreku, da vsakdo pride na svoj račun pri onem, ki mu di raznovrstno blago. Resen mož in veseljaček, izobražena dama in priprosta žena, vsak bo dobil nebroj anekdot, ki mu bodo ugajale. Pri nekaterih občudujemo fino poanto, pri drugih hudomušnost, pri tretjih duhovitost, pri nekaterih sila poučna stran v ospredje, druge zopet izvajajo smeh na še tako mrk obraz. Kdor se hoče prav do solz nasmejati in pa objednem brati vrlo poučno čtivo, naj seže po tej krasni zbirki, ki se odlikuje tudi po lepi slovenščini. Knjižica spada v vsako šolsko knjižnico, ker nudi mnogo poučnega in vzgojnega, a je objednem tudi redkost, ki spada med naše humoristične spise. Tudi čitalnice bodo naročile več izvodov, isto tako naša izobraževalna društva, ker bodo ljudje prav pridno doségali po tej velezabavni in objednem poučni knjigi.

Dnevna kronika.

Učiteljska imenovanja. Imenovani so: za učiteljico v Trbovljah-Vode Ilka Meško, za nadučiteljico v Ljutomeru Marija Kocuan, za nadučitelja na Stari cesti Fran Gabrielčič, v Vučji vasi Franc Čvetko, v Vitanju Franc Goleš, pri Sv. Ožbaltu ob Dravi Andrej Visočnik, v Trbonjah Martin Krajncič, pri Sv. Andražu v Slov. gor. Anton Predan, v Št. Janžu pri Dravogradu Ignacij Kaffon, na Polzeli Sotler Martin, za učiteljice pa na Kapli Marija Kadnek, roj. Vučnik, pri Sv. Ožbaltu ob Dravi Marija Dugar, v Majšpergu Amalija Armela-Širok, v Svojnogradu Josip Šerbec, v Slov. Bistrici Franc Martinc in Anton Metlika, na Plešivcu Josip Čuček, v Soštanju Martin Vreček, za nadučitelja na celjski o-koliški šoli Fran Voglar, v Reko pri Lavskem se prideli Roza Seliskar, k Sv. Lenartu Janja Šegula, na Vinsko goro Eliza Ternovic.

Zahvala. Narodni poslanec dr. Grgin iz Beograda je daroval 2000 K revnim učencem, za kar se mu izreka iskrena zahvala. Šolsko vodstvo Dobrna.

Za zadruga na Štajerskem. Ki imajo naložen svoj denar pri Verbandu v Gradcu, je obljubil finančni minister vstred večkratne intervencije demokratiških in SKS poslancev izdatno pomoč. Ta denar bodo zamenjali zastopniki Narodne banke po sedanjem kursu.

Novi drobiž. Finančni minister je pooblaščen, da sme dati kovati novce po 25 para skupno za 12 milijonov Din, po 5 in 10 para za 18 milijonov. Novel po 25 para bodo kovani iz bakronika (75% bakra in 25% niklja), novi po 5 in 10 p bodo iz game.

Vzorna šola. Kakor poroča »Jutro«, bo gotovo vzbudila kuriozna toča resnična vest začudenje o pouku domoznanstva pri Uršulinkah v Ljubljani. Tu še letos, 1922, poučuje neka Uršulinca svoje gojenke tako-le: Slovenija se deli na tri kronovine: na Kranjsko, Štajersko in Koroško. Glavno mesto Štajerske je Gradec. Naš kralj je Peter Karagjorgjevič, ki ima dva sina, princa Aleksandra in princa Jurija... Ponavljamo: Ta vest je resnična in resna, ne pa morda izmišljena ali slaba šala!

Prva mednarodna razstava časopisov v Pragi. V mesecu decembru 1922 prireja novinarsko podjetje A. L. Pavlik spol. Praga II, Vodičkova ul. 41 pod protektoratom društva čeških žurnalistov prvo mednarodno razstavo v Pragi. — Vsled tega se obrača imenovana tvrdka z javnim apelom na uredništva vseh časopisov, političnih, strokovnih, beležniških itd. s prošnjo, da odpošljejo svoje časopise in revije na zgoraj navedeni naslov. Ker pa je v interesu slovenske javnosti in tiska, da bi bil dostojno zastopan, upozarjamo naše merodajne kroge na razstavo in jih pozivamo, naj prvošnji ugodijo.

Zlata mašniški jubilej je obhajal v nedeljo pater Kalist Heric v Mariboru. Za župnika je bil v župni cerkvi svete Marije od leta 1882. do 1922.

Na češkoslovaški praznik dne 28. oktobra t. l. konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani ne uraduje.

Banke za invalide. Povodom kumanovske proslave so sklenili člani beograjske borze, da bodo priredili zbirko dinarjev za pomoč invalidom in sirotam padlih za narodno ujedinjenje.

Povišanje draginskih doklad orožnikom. Finančni odbor je sprejel predlog finančnega ministra na podlagi predloga dr. Žerjave, naj se orožnikom od 1. oktobra dalje povišajo draginske doklade. Povišajo se doklade v severni Srbiji, Vojvodini in Hrvatski od 400 na 500 Din mesečno, v Beogradu, južni Srbiji, Sloveniji, Liki in Primorju od 400 na 600 Din mesečno, v Dalmaciji od 450 na 650 Din, v Črni gori pa od 500 na 700 Din mesečno.

Akademskemu društvu jugoslovanskih tehnikov so darovali: Vinko Majdič Kranj 250 D, Dragotin Hribar Ljubljana 250 D, Strojna tovarna Kurka & Wildi Polzela 100 D, J. Kopač & Co. Ljubljana 50 D, Železarna Muta na Muti ob Dravi SHS 250 D, Prva Mariborska tovarna mila Maribor 25 D, Združene opekarnice d. d. Ljubljana 25 D, »Obnova« Gradbena družba z o. z. Ljubljana 100 D, Karl B. Mally usnjarna Tržič 100 D, Ivan Knez Ljubljana 100 D, Srečko Potnik Ljubljana 250 D, Franc Miklič hotel »Južni kolodvor« 25 D, Bratje Sternberg

Slovenska Bistrica 500 D, Viljem Freund tovarna usnja Maribor 100 D, Gozdarski urad barona Borna Tržič 100 D, Opekarnica v Raču d. z o. z. 100 D, K. Fotografski stavbenik Celje-Gaberje 100 D, Gradb. podj. G. Tönnies d. z o. z. Ljubljana 100 D, Josip Javornik Žalna p. Višnja gora 100 D, Ravnateljstvo zdravilišča Rog. Slatina 50 D, Vinko Jan les. trg. Gorje pri Bledu 100 D, »Jug« trg. z lesom Maribor Aleksandrova 71 20 D, P. Suttner (tovarnica satova Ljubljana 25 D, Štebi in Tujec Ljubljana 50 D, Oprav velepos. Turjak Namršel p. Stadenec Ljubljana 100 D, Janko Baloh Ljubljana 25 D, Dr. Anton Bonaventura trg. Pličevo 250 D, I. Sutej lesna jrg. Planja 200 D, Prom. zav. za promog d. d. v Ljubljani 500 D, Franc Babič Ljubljana 100 D, Dr. Z. Eržen zobozdr. Kranj 50 D, Oroslav Dolenc Ljubljana 25 D, Avg. Jenko pekarna Ljubljana Gosposvetska c. 7 30 D, Medič. Rakove & Zankl d. z o. z. Ljubljana 250 D, Sever & Komp. Ljubljana 100 D, L. Mikuš Ljubljana 100 D, Rudolf Rus Kranj 50 D, Dr. Juro Hrašovec Celje 25 D, I. Kette Ljubljana 100 D, Benčina & Tomec Karton. tov. Maribor 100 D, J. Korenčan Ljubljana 50 D, »Elin« družba za elek. ind. Maribor 100 D, Dr. Franc Irgolič odvetnik Maribor 50 D, Čemažar & Drug Ljubljana Na Friskoven 200 D, Jožo Gorec Ljubljana 100 D, Viktor Schwab Celje 100 D, Theodor Korn Ljubljana 50 D, Peter Majdič paronim Celje 100 D, Dr. Rozmiš odvetnik Maribor 20 D, Ig. Paar hotel kolodvor Jesenice 30 D, Lovro Pičman kleparstvo Ljubljana 50 D, Fran Medica Ljubljana 20 D, Dr. Anton Švilgelj Ljubljana Dalmatinova 11 50 D, Miloš Oset trg. z dež. pridelki Maribor Aleksandrova 10 D, Hranilnica v Celju 100 D, Opekarna v Račjem 50 D, I. Bosanska tov. Amon, sode d. d. Lukavec 100 D, Florian Gajšek Loka pri Zasmu 25 D, Levstek & Oblak Rakek 200 D, Ivan Levstek Sodražica 105 25 D, Dr. A. Wienerroither Sevnica 50 D, Maks Ličen Ljubljana VII 50 D, Franc Piki Št. Pavel pri Preboldu 50 D, Franc Mikolič Sodražica 25 D, Posojilnica v Celju 100 D, Nikelsbahr in Smrkolj Ljubljana 50 D, Ivan Pucelj minister Beograd 100 D, Slovenska banka Ljubljana 250 D, Matko Schmeller Ljubljana 100 D, Leopold Slavitsch Ptuj 10 D, Hranilnica v Laškem 100 D, Ivan Veselič trg. Ormož 25 D, Simonič Ptuj 5 D, Franc Kvačič Litija 50 D, Anton Koder Murska Sobota 25 D, P. Košir Prevalje 5 D, Ernest Martinc Celje 25 D, Franc Kerin Kostanjevica 25 D, Lorenc Marolt Maribor 25 D, Jakob Hery Vinski Vrh 25 D, Karl Mikel Ormož 10 D, Škrbec & Partof Ljubljana 100 D, Ivan Lukman Šošani 5 D, Josip Rudež Tolsti Vrh 10 D, Sevar & Gornik Rakek 10 D, Ivan Šetine urar Jesenice 20 D, Kn. šk. Lav. konzistorij 25 D, Županstvo zdravilišče Rog. Slatina 100 D.

Poskušeni beg iz ječe. Zloglasni razbojnik S. Varosy, ki je bil obsojen na 18 let temnice, je poskušal te dni pobegniti iz osiješke kaznilnice. Ko so se jetniki sprehajali po dvorišču je Varosy z neverjetno nagljo pristavil nekaj zaboj k jetniščnemu zidu, se povzpela na zid, skočil z zida in zbežal. Jetniški čuvaj je skočil po isti poti za zločincem, streljal za njim; a Varosy je kljub strelom bežal, dokler se ni par možem posrečilo ga prijeti.

Schroth aretiran. Kakor smo že zadnjič poročali, je umoril Schroth v Zagrebu dva krojaška pomočnika. Varnostnemu uradu na Dunaju se je posrečilo morileca aretirati.

Projekti tih podmorskih predorov. Prvi predor bi držal iz Messine v Italijo, drugi iz Gdanskega na Poljsko, tretji iz Angleške pod ožino La Manche. Za to gradnjo bi se uporabili brezposelni angleški delavci.

Nesreča na madžarski železnici. Na progi med Szentgyörgy-Balatonom in Keszthelyem ob Blatnem jezeru sta trčila dva mešana vlaka. Strojvodja enega vlaka je mrtev, več uslužbencev in potnikov je ranjenih. Službujoči uradniki, ki je zakrivil nesrečo, se je ustrelil.

Kdo je prvi preplaval Canal la Manche? Prvi je preplaval Canal la Manche kapitan Webb t. 1875. Angleži so mu postavili spomenik v Dooveru. Morsko ožino, ki je široka 67 km, je preplaval v 21 tih urah. Drugi plavač, ki se je ojunacil za ta sport, je bil Th. Burgess. Preplaval je ožino l. 1911 in je rabil za preplombo dve uri več kakor Webb.

Kdo je iznašel limonado? Arabci so prinesli limonovo drevo v desetem stoletju v Palestino, Egipt in severno Afriko. V enajstem stoletju se je začelo limonovo drevo saditi v Španiji in Siciliji. Ker pa je Mohamed prepovedal alkoholne pijače svojim vernikom, so si skušali pripraviti druge okrepujoče pijače. Zato so rabili tudi limonov sok, kateremu so privedali nekoliko sladkorja.

Državna borza dela v Mariboru. Poročilo za čas od 1. do 21. X. 1922. Prosta mesta so bila prijavljena: 198 moškim, 145 ženskam; dela je iskalo: 320 moških, 173 žensk; zaposliti je bilo mogoče: 103 moške, 94 ženske; brezposelnih je ostalo: 464 moških, 271 žensk. Promet od 1. I. do 21. X. 1922 izkazuje 12.768 strank in sicer 6013 delodajalcev, 6755 delojemalcev ter 3014 uspešnih nakazil dela. — Splošen pregled: dviganje valute in tendenca po padanju cen znamenje na delovnem trgu prvo narsčanje brezposelnosti. Industrija usnja prijavlja odpust delavcev in skrčen delovni čas. Odjemalci blaga se drže v industriji in trgovstvu splošno rezervirano in kupujejo le za sproti. Veliko brezposelnih je v raznih prostih poklicih, n. pr. razni poduradniki — začetniki, absolventi srednjih in njim enakih šol. Pomanjkanje raznih specialnih kvalificiranih delavcev se je zmanjšalo.

Pod vlak padel. Alojzij Štefan se je vozil iz vipavskega Križa proti Gorici. Ko je stonel med vožnjo na vratih vagona, ki so bila slabo zaprta, je padel pod vlak. Zmečkana mu je desna roka.

Prebivalstvo Slovenije. Slovenija je imela konec leta 1921. 1.056.464 prebivalcev. V imenovanem letu je znašalo število porok 10.966; rojenih je bilo 33.450 (med temi 4350 nezakonsko rojenih in 790 mrtvo rojenih) oseb, umrlo pa je 23.391 oseb.

Jugoslovanski novinar v Pragi na poti okoli sveta. Pred nekaj dnevi je prišel v Prago Miroslav Rajičević rodom iz Beograda, ki je stavil pred 10. leti 400.000 K, da bo prepotoval vse države in posetil njih glavna mesta. Leta 1913 se je podal na pot, na kateri je prišel sedaj v Prago, odkoder se poda domov. Na poti je nabral 6 velikih folijantov podpisov vseh odličnih oseb na zemeljski krogli.

Naročila po 2. septembru in nove devizne odredbe. Mnogi trgovci so v septembru izdano odredbo generalnega inšpektorata I br. 14.252 tolmačili napačno ter naročali blago v inozemstvu tudi še po 2. septembru, pa ga ne bi bili smeli. Da se to blago, ki sedaj dohaja in leži na postajah, carinarnih ali pri spediterjih, more vsaj ocariniti in iztovoriti, je po novih deviznih odredbah deviznim odborom dovoljeno za to že dospelo blago izdati dovoljenje uvoza brez pravice nakupa devize, toda z izrecno pripombo, da je to dovoljenje uvoza izdatno brez obveznosti za kasnejši nakup deviz, ker bo nakup deviz za te primere urejen z novim pravilnikom. Tudi je strankam takoj prijaviti vse po 2. septembru t. l. naročeno blago, ker se pozneje ne bo uvaževala nobena njihova prošnja in razlog. Ker gre torej samo za že naročeno blago in se niti to ne bo vpoštevalo, če se ne prijavi takoj, se bodo tem manj vpoštevala nova naročila. V lastnem interesu trgovcev je torej, da do nadaljnih odredb ne naročajo nobenega blaga v inozemstvu. Za industrijo, ki rabi nujno razne snovi itd., da more vzdrževati obratovanje, obsejajo nove devizne odredbe izjemna dočila.

Carinski tarif za blago, ki se uvažuje iz Egipta. Glasom pojasnila Ministrstva financ SHS generalne direkcije carin, z dne 4. oktobra 1922 D. Br. 60.743 veljajo za blago, ki se uvažuje iz Egipta, minimalne postavke carinskega tarifa, to pa zato, ker se ima smatrati Egipt de facto še vedno za sestavni del angleške kraljevine.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja: Hrvaški in nekateri slovenski listi so objavili vest, da bo ministrstvo za finance razpustilo odbore za devize in valute pri podružnicah Narodne banke, češ da so se zasledle velike zlorabe pri izdajanju odobrenj za nabavo deviz. Da se razčisti položaj, je odbor pri podružnici Narodne banke v Ljubljani brzojavil gospodu pomočniku finančnega ministra Plavšiču to-le: »Hrvaški in slovenski listi objavljajo vest, da se odbori za devize in valute pri podružnicah Narodne banke razpuste, ker

so se zasledile velike zlorabe pri izcajanju odobrenj za nabavo deviz. Odbor v Ljubljani je postopal vedno strogo in skrajno korektno po predpisih pravilnika in naredb, tako, da so se zainteresirani krogi na javnih zborovanjih in po listih opetovano pritoževali radi prestrogega izvajanja naredb. S pavšalnim sumničanjem te vsebine, brez navedbe konkretnih faktov in brez predhodne preiskave, ki se pri tem odboru ni vršila, se krši uradna in osebna čast članov odbora in se odbor v javnosti diskreditira. Zaproša se brzojavno obvestilo, če izhajajo te vesti iz uradnih krogov in v tem primeru, če se nanašajo na ljubljanski odbor. Prosi se za odgovor najkasneje v roku osmih dni. Če odgovor ne bi došel v tem roku, bo odbor primoran, da ustavi poslovanje in odstopi. Odbor prosi javnost, da vzame ta korak na znanje. Rezultat bo odbor pravočasno objavil v domačih listih.

Hrošč, ki grize svinec. V Kaliforniji so odkrili nekega posebnega hrošča, ki je prav majhen, črne barve in ima trda krilca. Ampak ta nedolžni hrošček ima poseben apetit na svinec in je zagotovo časa povzročal obilo škode. Ako namreč dospe na telefonsko žico, pregrize svinčeno prevlaklo, obgloda glavno žico in tako onemogoči telefonski promet. Svinec pa grize prav tako kakor les. Ni sicer verjetno, da se s svinčcem

lirani, čeprav mu isti ne škoduje, pač pa v svinču izdelbe jamico, kamor nato položi jajčeca. V nekaterih krajih Zedinjenih držav in Avstralije so ga zdeli začeli z vneto preganjati, ker jim je napravil na telefonskih napravah mnogo škode, katere si doslej niso mogli pojasniti. V večjih množinah so ga našli že tudi v svinčnih listih, s katerimi se zavija čaj in zaradi tega mislijo, da je njegova prava domovina na vzhodu, na Japonskem ali pa na Kitajskem. In Amerikanci, ki se, kakor znano, križem gledajo z Japonci, baje že resno premišljajo, kaj naj ukrenejo proti tej novi, svinčec žroči, orientalski pošasti.

Narodno gospodarstvo.

H M E L J.

XIX. in XX. brzojavno tržno poročilo: Nürnberg, 24. X. 1922. Mirno — včerajšnje cene. — Nürnberg, 25. X. 1922. Mirno nakupovanje — nespremenjeno, čvrsto.

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju. Odgovorni urednik: Lic. Edvard Štuncic.

JUGOSL. MATICA V CELJU POBIRA MESEČNINE IN NABIRA ČLANE V TRAFIKI GE. FRANČIŠKE KOVAČ V ALEKSANDROVI ULICI V CELJU.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti **PALMA** kaučuk potpetnike in potplate

Ženitna ponudba.

Samostojen trgovec, v večjem mestu Slovenije, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično od 20—30 let z nekaj gotovine. Ceni, ponudbe pod »Srečna bodočnost« na upravo Nove Dobe.

1246 2—2

JETIKA!

Dr. Pečnik ordinira izven torka in petka vsak dan v Št. Jurju ob juž. žel. za jetične. Čitajte njegove 3 knjige o jetiki.

Naznanjam cenj. občinstvu, da **opustim konfekcijsko trgovino** na Spodnji Hudinji št. 23 ter se

1235

razprodaja blago po najnižjih cenah.

Odda se tudi lokal.

Zaloker, Spod. Hudinja, Celje.

V najem dam

125821

hišo z že vpeliano **trgovino mešanega blaga** v sredi trga Savinjske doline, na prometnem kraju, event. prodam. Naslov v upravnistvu.

Naprodaj je

posestvo z vinogradom oddaljeno pol ure od državne ceste, lep sadni vrt z vsakovrstnim zgodnjim sadjem. Vinograd na lepi solnčni legi, ki meri približno 8 oralo. Naslov se pove v upravnistvu „Nove Dobe“.

1256

Suha bukova drva in premog

prodaja in dostavlja v hišo tvrdka

1257 **Brata Batič** 2—1 Savinjsko nabrežje. Ljubljanska c. 14.

Razširjajte „Novo Dobo“!

Prodajalka

1255

mešane stroke, **žel. premeniti svoje službo**. Najraje gre na deželo v večjo trgovino. Naslov in upravnistvu „Nove Dobe“.

Dve nagrobni svetilki

in dva perilna škafa se prodasta pri Weiss-u CELJE, Gosposka ul. št. 8.

1254 **Kupujem star svinec.**

3—1

Janko Bovha — Celje.

ANTE DELAK

ZAGREB — Kačićeva 3.

prodaja hiše, vile, posestva, vinograde, stavbišča in mline v Zagrebu ter v celi Hrvatski in Primorju.

Nadalje, kdor želi v Celju ali okolici **prodati** hišo ali posestvo, naj se 1244 obrne na mene. 3—2

VINO

letnikov 1920 in 1922 skupaj 30 polovnjakov proda

Drž. vinarstva in sadjarstva šola v Mariboru.

Poskušnje samo za resne reflektante v zavodovi kleti dnevno od 10. do 11. ure.

Britje samo 2 D

v brivnici Koštomaj, Prošernova ul. 19. Prvovrstna postrežba! Prepričajte se!

Lepa pritlična hiša

sadonosnik in približno 2 orala rodovitne zemlje, v bližini Celja, se proda. Ponudbe na upravo „Nove Dobe“ 1239

Sprejemem učenca

proti plači. Nastop takoj.

Janko Bovha, trgovina papirja, CELJE. 3

Obl. konc. posredovalnica za promet z realitetami:

Anton P. Arzenšek

CELJE Kralja Petra c. 22 CELJE

Posreduje pri prodaji ozir. nakupu zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in malih posestev, industrijskih podjetij itd., itd. vestno in točno. 45—21

Kupim po visoki ceni vsako množino

trdih in mehkih drv

plačljivo proti duplikatom. Prosim obvezne ponudbe franko vagon vseh postaj na naslov **Korošec Dragotin**, 67-32 lesna trgovina, Braslovče. 834

Drobno sol

40—32

in špecerijsko blago

nudi po najnižjih cenah tvrdka

SIRC-RANT, KRANJ telefon int. št. 9,

ter kupuje po najvišjih cenah poljske pridelke in suhe gobe, ki se naj povzoriijo. 1

Trgovina pohištva

Marija Baumgartner

Celje, Gosposka ulica št. 25

Zaloga lesenega in tapetniškega pohištva vseh slogov. 10

Kava, čaj, čokolada, moka iz banatskih mlinov in vse špecerijsko in kolon. blago po zelo znižanih cenah pri tvrdki

Ludovik Petek - Celje

Nakup deželnih pridelkov

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje

in druge deželne pridelke **kupuje in prodaja**

Oset Andrej, Maribor

Aleksandrova cesta 57

818 69-34

Telefon 88

Štev. 3690/22.

Razglas.

Generalna direkcija carin je naročila sledeče objaviti:

I. Rešenjem od 6. jula ove godine koje je stupilo na snagu 17. istog meseca (Službene Novine 153) zabranjuje izvoz svih vrsta sena i slame, mahari i suve deteline, zobi (ovsa), stočne i secerne repe sveže i suve i rezanaca od stočne i secerne repe bez razlike; a odobren je izvoz mekinja bez razlike.

II. Rešenjem od 28. jula ove godine, koje je stupilo na snagu 1. avgusta t. g. (Službene Novine 168) povišena je izvozna carina na opijum na 800 dinara od 100 kg, na jaja na 300 dinara od 100 komada, na uljane plodove i semenje (tar. br. 25) na 300 dinara od 100 kg., a određena izvozna carina na sveže šljive 10 dinara od 100 kg, suve pa efvirane 6 dinara od 100 kg. Na ulje za jelo 200 Din od 100 kg. Na perje od živine 200 dinara od 100 kg. Na med od pčela cedjen i u saču 100 dinara od 100 kg. Na pernatu živinu živu i zaklanu 150 dinara od 100 kg.

III. Rešenjem od 14. avgusta ove god., koje je stupilo na snagu 18. istog meseca (Službene Novine br. 182) povišena je izvozna carina na svinjsku i guščiju mast na 2500 din. od 100 kg.

IV. Rešenjem od 22. avgusta ove godine, koje je stupilo na snagu 24. istog meseca (Službene Novine br. 186) određena je izvozna carina na pšenicu i na raž na 150 dinara od 100 kg, na 100 din. od 100 kg na jačem, na griz i pšenično brašno na 110 od 100 kg; na kukuruz 150 din. od 100 kg; na brašno svih vrsta sem pšeničnog 110 din. od 100 kg; na zreo pasulj 200 din. od 100 kg; na krompir 100 din. od 100 kg; na crni i beli luk 200 din. na 100 kg.

V. Rešenjem od 14. avgusta ov. god. koje je stupilo na snagu 18. istog meseca (Služb. Novine br. 182) ukinuta je uvozna carina na sve vrste pšenice, raž, krupnik, ječam, ovas i kukuruz.

VI. Rešenjem od 6. septembra tek. god., koje je stupilo na snagu 9. istog meseca (Službene Novine br. 199) određena je izvozna carina na žive svinje do 60 kg 200 din. od komada, preko 60

do 120 kg 1000 din. od komada; preko 120 do 180 kg 2000 din. od komada; preko 180 kg 2600 din. od komada. Na zaklane svinje do 50 kg težine 300 din. od 100 kg, preko 50 kg težine 1400 din. od 100 kg. Na sveže svinjsko meso pa i soljeno 300 din. od 100 kg.

Primedba I. Svinje žive težine do 60 kg, od 60—120, od 120—180 i one preko 180 kg, ne smeju pri izvozu biti pomešane jedne s drugima, jer će se u protivnom naplatiti na celokupen broj svinja izvozna carina prema onima, koje plaćaju najveću carinu, ako je podneta pismena deklaracija, pa se pregledom nadje, da su svinje teže nego što su prijavljene ili natežim svinjama pomešane, smatraće se, da je učinjen pokušaj križarenja, a kazna će se izricati prema onoj vrsti svinja, koja plaća najveću carinu.

Primedba II. Kao svinjsko meso cariniče se svi delovi svinja, izuzev džigerice, srva, pluća, bubrega, kad je sa njih skinuto salo i slatina.

Meso i ostali delovi kao: džigerica, srca, pluća i bubrezi, sa kojih nije skinuto salo i slatina, plaćaju carinu 400 dinara od 100 kg.

Na salo i slaninu 2100 dinara od 100 kg.

VII. Rešenjem od 8. septembra 1922 god., koje je stupilo na snagu 9. ovog meseca (Služb. Novine br. 199) ukinuta je uvozna carina i to: na kupus, kelj, kolerabu, zeleni pasulj (boraniju), zeleni grašak, bob, spanač, patlidjan, bundeve i paprike iz l. br. 7 opšte carinske tarife; zatima na crni i beli luk i ostale lukove iz tač. 2 istog broja; na krompir iz tač. 3 istog broja. Na zreo pasulj, grašak, sočivo i ostale iz broja 8. opšte carinske tarife. Na mast gubčiju i svinjsku, netopljenu i topljenu iz br. 66. opšte carinske tarife. Na drvo za gorivo i iverjo, grane, klade, panjeva, korenje i ostalo drveće, koje za gorivo služi iz br. 91. opšte carinske tarife; na brašno svih vrsta žita izuzimajući brašno od pirinča, variva i krompira na tačke l. br. 103. opšte carinske tarife.

Mestni magistrat celjski, dne 20. oktobra 1922.

Za župana: Šubic s. r.

Ustanovljena 1864. Hranilnica mestne občine Celje Ustanovljena 1864.

52-40

V lastni palači pri kolodvoru.

Stanje hranilnih vlog K 35,000.000. Vrednost rezervnega zaklada K 8,000.000.

HRANILNE vloge, ki se sprejemajo od vsakogar, uživajo najpopolnejšo varnost in ugodno obrestovanje. Poštne položnice strankam brezplačno na razpolago. Rentnino plačuje zavod iz svojega.

SPREJEMA tudi v varno shrambo od strank in sodišč razne vrednostne papirje, vložne knjižice i. t. d. Daje v najem PREDALE v svojih safeblagajnah, tako, da obdrži ključ stranka sama.

OSKRBUJE svojim vložnikom prodajo in nakup vseh vrst vrednostnih papirjev itd. Izvršuje za nje tudi inkaso in druga denarna opravila najkulantneje. IZPLAČILA v inozemstvu izredno ugodno in promptno.

Posojila vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji. Brezplačna pojasnila in strokovnjaški nasveti v vseh denarnih prашanjih.

Naznanilo.

Vsem trgovcem, modistkam in cenj. občinstvu naznanjam, da sem otvoril zalogo

s klobuki in slamniki

v Celju, Gosposka ulica št. 4. 45-33

Franc Cerar,
tovarna klobukov in slamnikov v Domžalah

Učenec

eventuelno tudi s hrano, se sprejme. **Moric Rauch,** trgovina stekla in porcelana, Celje, Prešernova ulica št. 4. 1240 2-2

Furniture

in orodje ter ure samo na debelo.

1167
10-6

Rudolf Pick
Zagreb, Ilica 47.

Ant. Lečnik

urar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiaffo). 30

Ženitna ponudba

Dobro upeljan samostojen samski pek išče v svrhu ženitve gospodično z nekaj premoženja, katera je izvežbana kot prodajalka. Le resne ponudbe pod »RESNO« na upravništvu lista Nove Dobe. 1231-2

Licitacija listja

v mestnem parku se vrši 1. novembra 1922 ob 9. uri dop. Sestanek pri vremenski hišici v parku. Olepševalno društvo v Celju.

Kontoristinja

perfektna strojepiska in steno-grafinja išče službe. Vstop takoj. Naslov v upravništvu »Nove Dobe«. 1209-3

Proda se približno

800 hl vina

starega in novega, po zelo ugodni ceni. Naslov v upravi „Nove Dobe“. 1243 3-2

Prvovrstna

umetna gnojila

1153 12-11

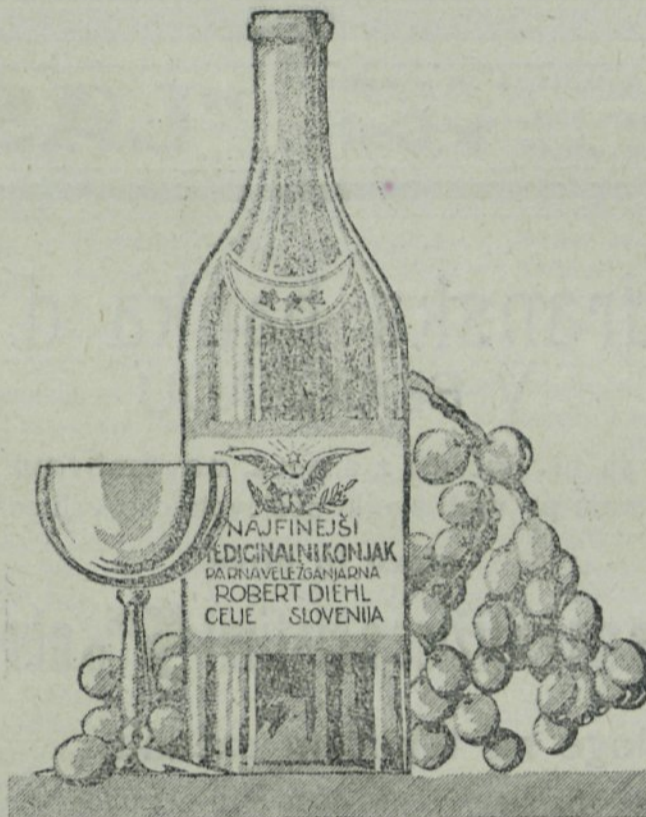
dobavlja najceneje
veletrgovina

Vinko Vabič, žalec
Slovenija.

Jamstvo za vsebino!

Vse vrste v zalogi!

18% Thomasovo žlindro, 40-42% kalijevo sol,
18-20% kostni superfosfat, 15% rudninski superfosfat, 15-17% apneni dušik.

Umetna gnojila

40/42% kalijevo sol po . . . K 560.-
18/20% kostni superfosfat po . . . 720.-
15% rudninski superfosfat po . . . 580.-
za 100 kg z vrečami vred oddaja iz skladišča v Celju 3-2
Blagovni oddelek Zdravnice Zveze v Celju.

Prvi delavci in partijski voditelji

ki pripeljejo s seboj eventualno partijo delavcev, se iščejo za zgradbo velike gozdne železnice.

Nastop takoj.

1236 2-2

Gozdni urad Oplotnica pri Konjicah.

KAROL PAJK

CELJE, KRALJA PETRA CESTA

Priporoča se c. občinstvu za nakup manufakturnega in modnega blaga, posebno moškega perila. V zalogi vse nove sokolske potrebščine.

807 25-15

Vloge nad K 1.000.000.000.—

Kapital in rezerve K 200.000.000.—

SLAVENSKA BANKA D./D. PODRUŽNICA CELJE

Ljubljana - Zagreb - Beograd

Bjelovar, Brod n. S., Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor, Murska Soboča, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja loka, Velikovec, Vršac, Budapešt (Balkan bank), Split (Jugosl. ind. banka), Wien (M. R. Alexander)

Obrestuje vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu po

4 1/2 %

brez odpovedi

5 %

proti 30-dnevni odpovedi

5 1/2 %

proti 60-dnevni odpovedi

6 %

proti 90-dnevni odpovedi

od dneva vloge do dneva dviga ter plačuje rentni in invalidski davek sama. Poštne položnice so na razpoložgo.

